

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

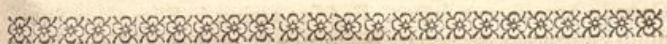
Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

§. VI. Respondetur ad auctoritatem Basileensis Concilij, & Universitatis
Parisiensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

quæ Constantinopoli facta est, scire vos volo, quia in ea de Personis tantummodo, non autem de fide aliquid gestum est. Et alibi de iisdem tribus Capitulis loquens: Postquam talis scissura pro nulla facta est, justum fuit, ut sedes Apostolica curam gerat. Et Pelagius II. vocat quæstionem superfluum. Certum ergo est, quæstionem trium capitulorum intra metas fidei stetit, totumque ferè Occidentem, qui eorum damnationi subscribere renuerat, nunquam pro hæretico habitum esse. Ubi simul observes, quibus modis, quàmque ab honesto alienis fulcire suam causam Maimburgus conetur. Probandum susceperat, posse sine consensu Pontificis res fidei à Concilio defini: id verò ut persuaderet, exemplis opus erat: sed vera haud suppetebant, quid ergo consilij? falsa subornantur; Damasus, Vigilus producuntur; falso quidem uterque iudicio, sed tamen fallendis Lectoribus opportuno; quotus enim quisque aut tempore, aut libris abundat quærendæ ac evolvendæ veritati?

§. VI.

Respondetur ad auctoritatem Basileensis Concilij, & Universitatis Parisiensis.

SUMMARIA.

1. Respondetur ad auctoritatem Basileensis Concilij.
2. Frustra Ecclesia Gallicana Auctoritatem in auxilium vocari, imò eam pro Pontifice stetit multis exemplis ostenditur, ac etiam confessione ipsius Maimburgi.
3. An ex eo, quòd totum sit majus sua parte, concludatur, Concilium esse supra Papam? ubi cavillationes Maimburgi refutantur.
4. Insignis Maimburgi fallacia in citando Pij II. testimonio.

L

Pponit Maimburgus 12. Auctoritatem Concilij Basileensis: (a) hoc enim *sessione 2.* definit, Concilium esse supra Pontificem; nec posse, nisi Patres consentiant, Concilium à Summo Pontifice aliò transferri aut dissolvi. Et *sess. 3.* monitorium contra Eugenium IV. expedit, pœnâsque non obtemperanti decernit. Et *sess. 4.* prohibet, ne durante Concilio Pontifex ad promotionem novorum Cardinalium procedat. Et *sess. 7.* non posse Papam de Beneficijs Cardinalium à Concilio punitorum disponere. Et *sess. 8.* Eugenium auctoritative, & sub pœnis contumaciæ ad Concilium citat. Et *sess. 9.* rescindit omnia acta & processus ab Eugenio Summo Pontifice contra Wilhelmum Concilij protectorem factos. Et *sess. 12.* acriter in Eugenium Summum Pontificem declamat, definitque & olim in Romanos Pontifices à Concilijs animadversum esse, & deinceps animadverri posse. Et *sess. 14.* Conditiones Eugenio Papæ tribus formulis comprehensæ à Concilio præscribuntur, in quas nisi consentiat, Papatu exuitur. Et *sess. 16.* Eugenius Papa, ut ibi habetur: *citationi, monitioni, & requisitioni sacri Concilij plenariè satisfacit*: Bullas & diplomata contra Concilium à se edita, nulla & inania fuisse declarat: ipsum verò Concilium fuisse legitime inchoatum, legitimeque continuatum; quo videtur Eugenius omnia in superioribus sessionibus facta, & consequenter citationes, & sententias contra se dictas confirmasse, & Concilij auctoritatem supra legitimum Papam agnovisse. Et *sess. 17.* admittit, ut præsideant, Legatos Papæ, sed cum certis conditionibus, quarum præcipua, ne ullam in Concilium exerceant jurisdictionem coactivam. Et *sess. 18.* expressè definit, majorem esse Concilij, quàm Papæ auctoritatem, & hunc nisi obediat, posse à Concilio puniri. Et *sess. 21.* tollit Concilium omnes Annatas, & qui eas exegerit, pœnâ Simoniacis decretâ punit: ipsum verò Summum Pontificem, si aliquid contra hoc Decretum moliat, jubet Concilio deferri. Et *sess. 26.* iterum definit Papam notorie crimino-

(a) Majmb. cap. 22. à fol. 192.

criminosum jurisdictioni Concilij subiacere, ipsumque Eugenium Papam in jus vocat. Et *sess.* 29. circa medium, clarissime iterum auctoritas Concilij supra Papam asseritur. Et *sess.* 31. Eugenium suspendit. Et *sess.* 33. etiam deponit. Et *sess.* 38. Concilium Generale supra Papam esse definit, idque ad veritatem fidei Catholicae pertinere, & qui hoc pertinaciter negat, hæreticum esse. Et *sess.* 39. Amadæum Sabaudia Ducem, sub nomine Felicis V. Papam renuntiat.

In appendice ad *sess.* 17. quæ habetur post Acta Concilij, Legati Eugenij IV. Romani Pontificis, *jurant fideliter laborare pro statu & honore Concilij Basileensis, ejusque decreta defendere & manutenere, & specialiter decretum Concilij Constantiensis de subjectione Pontificis. Et aliud Synodi Basileensis decretum, quod Papa Concilio Universalis obedire teneatur. Idem habet Platina in vita Eugenij IV.*

Ex his Concilij Basileensis actis sic argumentari licet: Quidquid à legitimo Concilio definitum est, & à legitimo Pontifice confirmatum, id pro vero ratoque haberi debet: sed Concilio Pontificem subiacere, & à Concilio citari, judicari, puniri que posse; & ipsa Synodus Basileensis definivit, & Eugenius Papa confirmavit tanquam ritè legitimè que facta.

Resp. Multa sunt, quæ ad Basileensis Concilij Auctoritatem dici possunt. Primò ergo aliqua in genere, tum ad singula respondemus. Concilium Basileense ab Eugenio IV. convocatum, misso Juliano Cardinali, sicque legitimè inchoatum esse, dubitari non potest; ita enim habetur in Actis Concilij Sessione primâ. Sed cum adverteret Eugenius, Basileam Civitatem opportunam non esse, solvi Concilium jubet, aliò transferendum. Hinc primæ faces discordiarum. Sed Eugenium hæ causæ moverant. *Quod* paucissimi Antistites Basileam accedere possent, ardente inter Austria, ac Burgundia Ducibus bello, Bohemis hæreticis omnes circa Regiones incurstantibus, & idè itineribus omnibus infestis, occupatisque. *Quod* Græcorum Imperator, alique ejus Imperij Principes, societatem cum Latina Ecclesia initari, Urbem in Italia peterent, tam longo itineri commodam, marique vicinam, & idè Basileam averfarentur. *Quod* ingentis momenti negotia in Concilio agitata Pontificis præsentiam poscerent; Is verò & decori, & necessitatis causâ, exire Italiâ non poterat, bellis & multi-

multibus absentiam fecuturis. Hæ Pontifici causæ solvendi Basileensis Concilij, alióque movendi. Hinc Patrum indignatio, tum seditio, & aperta defectio, ac perpetuum bellum, non cum Pontifice tantum, sed cum ipsa Pontificia Dignitate. Varia Patres concitabant. Quàm plurium ambitio tiaram captantium: Columenses Eugenio implacati, quòd eorum avaritiæ obstitisset, cum thesauris inhiâssent à Martino relictis: Dominicus Capranica, aliique, quòd Purpurâ carerent à Martino paratâ: Philippus Dux Mediolanensis, perpetuus Eugenio hostis, quòd hujus curâ Italiæ Imperio arceretur: Cardinalis S. Eustachij à Patribus Avenionensi & Venusino Comitatus contra jus fâsque præfectus, ideóque turbarum bellique gaudens, ac turbido securus: Alphonsus Arragoniæ Rex, à Neapolitanis ad solium evocatus, quod extinctâ Andegaveni Stirpe Ecclesiæ accesserat: Carolus VII. Galliarum Rex impulsu Alphonsi Arragonij, ac opportunitate Regiam potestatem augendi, Ecclesiasticâ oppressâ Basileensium favore; quod etiam consecutus est celebri illâ Pragmaticâ sanctione, toties impugnatâ, toties victrice, ac tandem deletâ. Hæc erant, quæ Basileensium animos adversus Pontificem armabant, implebantque Concilium discordijs, seditioibus, tumultu, ambitione; adèò ut non tam Synodum, quàm Eurippum crederes, ventis ac tempestatibus turbidum: & in quo vota & suffragia non veritati, sed singulorum affectui & cupiditatibus quærebantur. Quæso te, quam fidem adhibeas tam suspectæ Auctoritati, quæque ex Principum, & ambientium motu nutuque pendeat, aut vindictâ, aut cupiditate sententiam ferente? Nego ergo hanc Synodum, sed Synagogam fuisse pro tiara jurgantium: & in qua non Patres, sed Principes decernebant, nec fidei causa, sed ambitionis agebatur. Et quamvis hæc manifesta sint, nec ab alio negari possint, quàm historiæ ignaro; addam tamen confirmandæ veritati eorum testimonia, qui Concilio intererant, scribebantque, integritate ac doctrinâ celebres, omnique majores exceptione.

S. Antoninus (a) Concilium Basileense, postquam ab Eugenio Pontifice jussu dissolvi, vocat: *Conciliabulum viribus cassum, Synagogam*

(a) S. Anton. 3. p. Tr. 22, cap. 10. §. 4.

agogam Sathana, temerarium, & presumptuosum Conventum &c. B. Joannes Capistranus : (a) synodum profanam, excommunicatam, interdictam, basilicorum speluncam, Demonum cavernam &c. Joannes de Turrecremata : Nullus sana mentis vir, qui novit, cum quanta gravitate, integritate, & modestia, fidei judicium tractanda sint, judicabit esse universali consensu totius Ecclesie conclusa, Spirituque sancto dictata, in quibus hujusmodi factiones, & practicae intervenerunt. Pius II. in Bulla Retractationis : Multi doctissimi viri, & sanctitate celebres scire se dicebant, Basileenses Spiritum sanctum non habere Auctorem. Beatus Albergatus teste Sigonio : (b) Cum audisset, quae in contemptum Apostolicae Sedis Basileenses decrevisset, Vir antiqua probitatis exarsit, atque graviter eorum facta increpuit, & ut in auctoritate Summi Pontificis permanerent, admonuit. Idem supra laudatus Turrecremata : (c) Talia Decreta Concilij Basileensis (videlicet contra Pontificiam auctoritatem) ad furorem quorundam hostium Apostolicae Sedis cum multitudine Populi parvi pretij, & nullius auctoritatis publicata sunt ; & ideo plures attendentes, praedicta Decreta adversa esse Sanctorum Patrum doctrinis, non modo in Deputationibus suis contradixerunt, & reclamaverunt, verum etiam in Sessionibus ipsius Concilij interesse noluerunt. Episcopus Meldensis Caroli septimi ad Eugenium Legatus, Regis sui Gallorumque nomine Basileensem Synodum (d) vesanam appellat, oratione in Cardinalium Collegio habitata. Synodus quoque Florentina (e) Declarationes Basileenses tanquam impias scandalosas, in manifestam Ecclesiae scissuram, ac omnis Ecclesiastici Ordinis confusionem tendentes damnat & reprobatae. Denique Concilium Lateranense (cui Ludovicus Galliae Rex tanquam legitimo & Oecumenico per suos Legatos se adherere professus est) Sessione undecima appellat Basileensem Synodum : Conciliabulum schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis. Si ergo, ut ex adductis hactenus testimonijs liquet, Concilium Basileense schismaticum, sathanicum, temerarium, presumptuosum, demoniacum, serpentinum, factiosum, vesanum, viribus cassum, Spiritu sancto destitutum, furiosum, sanctorum Patrum doctrina, & exemplis adversum, scandalosum, reprobatum, damnatumque fuit ; amabo te, ex tali Concilio quale subsidium speres ? annon pudeat tam sordidi saeculi patrocinijs ?

S 3

(a) B. Joan. Capistran. de Papae & Conc. auctor. p. 3. (b) Carol. Sigon. in Vita c. 13. (c) Turrecrem. summa de Eccl. lib. 2. cap. 100. (d) V. Rainald. ad ann. 1441. n. 10. (e) Conc. Florent. in sess. publica anno 1439. prid. Non. sept.

trocinijs? Ego fidem adhibeam, ego moveri tam indignis testimonijs? Imò si alia omnia cessent, hoc unum suffecerit spernendæ Adversariorum sententiæ, quòd tam miseris pudendisq; auxilijs sustentetur; impiam prodit tam profanus comitatus.

Dices. Synodum Basileensem tunc solùm damnatam esse, cùm Eugenium deposuit, Amadæo suffecto; tunc enim Schismatica evasit.

Resp. Constat ex allatis testimonijs, Basileensem Synodum non solùm ob evectum Antipapam, sed etiam quòd Eugenio obtemperare nollet, illumque Concilio submittere conaretur, graviter à Viris doctrinà & pietate præcipuis vapulasse, & execrationi habitam. Si enim Concilium est supra Papam, si hunc citare, punire, ac obsequium detrectantem in ordinem redigere potest; quid tandem Synodus deliquit, si Eugenio, cùm Concilio non pareret, alium Pontificem suffecit? Uta est potestate ac jure suo; non ergo Schismatica, non Sabhanica, non vesana dici debuit: aut si debuit, non tunc solùm, cùm Eugenium dejecit; sed multò maxime cùm citavit, cùm decrevit, cùm Concilio subjecit; ex his enim necessariò sequebatur, deponi etiam posse, nam ad superiorem id spectat. Nec causa deponendi deerat; si enim Pontifex Concilio subiectus, ergo non solvere Concilium, non transferre, non Patres anathemate punire, non aliud Concilium indicere poterat; quæ tamen cùm omnia faceret, nec Decretis Basileensium toties reperitis acquiesceret, meritò pœnas dabat. Si ergo Eugenius Concilio subiectus, si nocens, si obstinatus, quid mali Concilium fecit? si subiectum, & nocentem damnavit, aliùmque Pontificem delegit? Ergo Basileense Concilium aut semper, aut nunquam deliquit.

Secundò. Tantum abest, Concilij Basileensis auctoritate causam nostram pejorem reddi, ut potius maximum pro nobis ex illa argumentum sumatur. *Tum,* quia illius Decretis, quâ parte auctoritatem Pontificiam impugnabant, omnes Viri sancti, doctrinæque præcipui adversati sunt, videlicet, S. Antoninus, S. Bernardinus, S. Laurentius Justinianus, B. Albergattus, B. Capistranus, aliique, aded, ut ne quidem Sessionibus interesse voluerint, in quibusea Decreta concepta & vulgata sunt, ut testatur Turrecremata

mata paulo antè laudatus. Concilium quòque Florentinum centum quadraginta Episcoporum (inter quos Patriarcha Constantinopolitanus, ac cæterorum trium Patriarcharum Legati) & Concilium Lateranense centum quatuordecim Episcoporum, eadem Decreta execrati sunt. Ipsos Patres Basileenses adèd hujus Concilij puduit, ut confertim se Eugenio adjunxerint, abscederentque Basileâ, vix viginti, unòque Cardinali relictis; & hi ut numerum supplerent, cadavera Episcoporum, qui jam vitâ decesserant, inferri Synodo jusserunt, ut à mortuis saltem suffragia impetrarent, cum à vivis non possent. Denique tota Ecclesia Orbisque Christianus, & Decreta, & audaciam Basileensium damnavit, quando illis invicis Eugenium pro Pontifice habuit; quamvis enim Basileense Concilium Eugenium accusasset, citasset, damnasset, abdicassetque, Ecclesia tamen ac omnes Catholici damnatum à Concilio abdicatumque pro vero legitimumque coluit. Agnovit ergo Ecclesia tota, & errasse Basileense Concilium, & nullam in Pontifices exercere auctoritatem posse; si enim Concilium Basileense non erravit, habuitque in Pontificem potestatem, cur ergo Ecclesia, quem Concilium damnavit, quem Concilium abdicavit, pro damnato abdicatoque non habuit? Adde Concilium Basileense, postquam adversari cæpit Romano Pontifici, adèd discordijs, factionibus, rapinis, aliisque facinoribus fœdari cæpit, sacro Conventu indignis, ut omnium confessione in Schismaticum evaserit, illique excindendo, velut communi mortali malo, Principes ferro, cælum peste armari oportuerit, quâ tandem illa rebellium acies dissipata est. Quo exemplo manifestè patuit, eandem esse Politici ac naturalis Corporis rationem; utrumque enim quamvis floridum aliàs, vegetumque amisso Capite in cadaver evadit.

Dices. Basileense Concilium, quo tempore Eugenium damnavit, non fuisse legitimum.

Resp. Quæro, quam ob causam legitimum non fuerit, nisi quia ab Eugenio solutum, & Patribus majori ex parte ad Pontificem reversis? Ergo Concilium Pontifici subjacet; alioquin invitum repugnansque dimitti à Pontifice non posset: ergo censuerunt Patres, majorem esse Pontifici, quàm Concilio potestatem; alioquin

quin Concilio potius obtemperare, quàm Pontifici debebant: & illi potius, quàm huic adhærere; nunc verò, postquam Concilium deserunt, ut Pontifici se adjungant, idque totâ Ecclesiâ probante, manifestè profitentur, majorem esse Pontificis, quàm Concilij potestatem. Quacûnque ergo ex parte Basileense Concilium aspicias, constat insigne ex illo causæ nostræ patrocinium, invitumque accedere; nunquam enim illud Sanctissimi viri (quotquot videlicet eâ ætate florebant scribebantque) nunquam Florentinum & Lateranense Concilium, imò totius Ecclesiæ consensus damnasset, quando contra tot, ac singulis ferè sessionibus pronuntiata Decreta, Eugenium pro legitimo Pontifice habuit, & hujus imperium Basileensium Decretis semper præhabuit. Nobis ergo militat, non Adversarijs Basileense Concilium.

Tertio. Sessionem secundam Basileensem quod attinet, in qua decernitur: *Certum legitimumque Pontificem Concilio subjacere.* Dico multimodis impugnari eam posse; constat enim, quo tempore habita est, Synodum Basileensem jam ab Eugenio solutam, revocatumque fuisse. Si ergo Synodus à Pontifice non confirmata nullius roboris est, quanto magis nullius roboris erit, non tantum non confirmata, sed positivè rejecta, rescissa, & improbata? Deinde ex supradictis, Sanctorumque Patrum testimonijs, quæ alibi produximus, certum est, non posse à Concilio definiti, nisi illa, ad quæ definienda convocatum est; & ideò Leo Primus, (a) Gregorius Magnus, (b) Paschalis II. (c) quæ in Concilij Oecumenicis, Constantinopolitano primo, & Chalcedonensi contra auctoritatem Patriarchæ Alexandrini decreta fuerant, irrita & inania esse voluerunt, ut alibi demonstratum est. Si ergo Sancti Patres ne quidem tantorum Conciliorum auctoritate, qualia Constantinopolitanum, & Chalcedonense, moveri potuerunt, ut admitterent, quæ contra auctoritatem Patriarchæ Alexandrini decreta fuerant; quanto minùs admisissent, quæ Concilium Basileense contra Romani Pontificis? An pejor causa, minorque reverentia Pontifici maximo, quàm Alexandrino Patriarchæ? aut major Basileensi Concilio, quàm Constantinopolitano & Chalcedonensi

(a) Leo I. epist. 53. ad Pulch. (b) Gregor. M. l. 6. epist. 37. (c) Paschal. II. epist. 3. ad Eliam, quæ habetur Tomo 2. Conc. p. 2. in fragm. Synodi V.

donensi auctoritas, ut quod ista in Patriarcham non poterant, istud posset in Romanum Pontificem? Nihil ergo ex Decretis secundæ Synodi Basileensis contra superioritatem Pontificis Romani deduci potest: idemque dicas ad alias sessiones, in quibus multa Pontificiæ potestati contraria statuta sunt.

Quartò. Ad sessionem 16. in qua Eugenius Bullas & diplomata à se contra Concilium edita, nulla & inania fuisse declarat: ipsum verò Concilium fuisse legitime inchoatum, legitimeque continuatum; multa responderi possunt. Cardinalis enim Turrecremata omnium conficius, testisque oculatus negat eas Bullas Eugenij, sed à Cardinalibus quibusdam expeditas, Pontifice decumbente, ærumnis morboque confecto: (a) *Andreas*, inquit, *Venetus*, *Domini Venetorum tunc Orator*, & *aliqui Domini Cardinales*, *timentes futurum magnum scandalum in Ecclesia*, *minati sunt Domino Eugenio*, nisi Bullas illas adhesionis concederet, ipsum solum recedentes relinquerent; unde presato Domino in lecto decumbente, presati Domini referuntur Bullas illas taliter qualiter expeditisse, & misisse Basileam. Neque hoc novum in Eugenio, cujus testimonio (b) constat, prolixiores illas litteras, quæ in ipsius defensionem ad Universos Christi fideles inscriptæ sunt, quæque sessione 16. recitantur, subornatas esse. Deinde certum est, quæ Eugenius in favorem Basileensium scripsit, omnium gravissimo metu, qui in hominem cadere possit, etiam constantissimum, expressa fuisse. Armis domi forisque obsidebatur: Principes omnes ab eo defecerant: Sigismundus tantum animi pendebat: Roma capta: Cardinales offensi: Schisma jam ferè constat, minæque omnium, qui supererant, defectionem inclamantium, nisi Basileensibus annueret. Quis rogo major metus injici poterat? aut quis pro validis agnoscat, toties negata, ac tandem tanto metu concessa? An jure merito non hic cum magno Athanasio (c) dicas? *Non est censenda ejus sententia, quam mina & terrores extorserunt; sed ea, quam protulit, cum liberos haberet affectus*. Denique licet Eugenius omnes Bullas revocaverit, quibus Concilium Basileense solvi jubebat, vitandique Schismatis causâ Concilium ratum legitimumque esse voluerit; nunquam tamen Decreta confirmavit, quæ contra Pontificiam Dignitatem edita in

T

Con-

(a) Turrecrem. lib. 2. cap. 100. (b) Vide sess. 16. & Spond. ad ann. 1433. n. 23. & 24. (c) S. Athanas. epist. ad solit. Vitam agentes.

Concilio fuerant; aliud enim est, Concilium esse verum legitimumque, aliud omnia, quæ in Concilio facta sunt, legitime facta esse; nam & Concilium Constantinopolitanum, & Chalcedonenſe, & Constantienſe legitima erant, & tamen non omnia, quæ in illis decreta sunt, Leo, Pelagius, Gregorius, Martinus approbârunt, ut ſuprà notatum eſt. Et quàm multa illegitimè invalidè que ſunt à legitimo veròque Principe? non ergo ſequitur, approbato concordiaè cauſâ Baſileenſi Concilio, omnia quoque, quæ in illo facta ſunt, ab Eugenio approbata eſſe. Teſtatur id Cardinalis Turrecremata, qui Eugenij verba in Concilio Florentino diſſertis recitat. (a) *Eugenius, inquit, Florentia in Diſputatione publica reſpondit ita dicens: Nos quidem progreſſum Concilij approbavimus, volentes ut procederet, ut inceperat; non tamen approbavimus ejus Decreta. Et in hoc ſapientiſſimè fecit; quis enim niſi imprudentiſſimus Princeps approbaret Decreta, quæ nunquam vidiffet, aut quæ prius non examinaffet, ſi in eis minus rectum, aut minus verum, aut minus expediens reperiretur? Lege totam Eugenij Bullam, quæ ſeſſione 16. recitatur, & ne verbum quidem invenies, quo dicatur Baſileenſium Decreta confirmari; imò, quod efficaciſſimè convincit, Legati ab Eugenio miſſi, rogati que, ut Decreto Conſtantiienſi de ſubjectione Pontificis ſubſcriberent, ſubſcripſerunt (uti expreſſè habetur ſeſſione 17.) nomine proprio privatoque; non verò ut Legati Pontificis; quod evidentiffimo argumento eſt, aliam fuiſſe Eugenij mentem; alioquin quid opus erat proteſtari, ſe id nomine proprio, non verò nomine Eugenij præſtare velle? Idipſum teſtantur (b) Turrecremata, & (c) Spondanus. Et hæc ſunt, quæ de Baſileenſi Concilio dicenda habui ſtudio curaque veritatis.*

II. *Opponit 13. (d) Univerſitatem Pariſienſem, totamque Gallicanam Eccleſiam, ac præcipuos hujus Eccleſiæ ac Univerſitatis Doctores præferre Concilij auctoritatem auctoritati Pontificiæ.*

Reſp. Primò. Equidem aſſerere non poſſum, quid modò Univerſitas Pariſienſis, & Eccleſia Gallicana de hac re ſentiant; video enim omnes in Regis obſequium ſpectare, nullâ Canonum, nullâ Eccleſiaſtica libertatis curâ, nec tam ex ratione, quàm metu præmiſſique pendere; & quid mirum, etiam ſcholas gratiæ & favori ceſſiſſe,

(a) Turrecrem. Sum. de Eccl. lib. 2. cap. 100. (b) Turrecrem. lib. 2. cap. 100
(c) Spond. ad ann. 1434. n. 2. (d) Maimb. cap. 25. fol. 253.

cessisse, si templa cesserunt? scribunt ergo calamo Doctores, quod Episcopi docent exemplo. Cæterum paucos ante annos non hanc Ecclesiæ Gallicanæ, & Universitatis sententiam fuisse, graves testantur & oculati scriptores; nam Anno 1662. die 12. Decembris Parisijs in Collegio Claremontano Patres Societatis contra hæreses & Schisma sæculi X. hanc thesin publicè exposuerunt, defende-
runtque, videlicet: *Datur in Ecclesia Romana Controversiarum fidei Judex infallibilis, etiam extra Concilium Generale, tum in questionibus juris, tum factis unde post Innocentij X. & Alexandri VII. Constitutiones, fide divinà credi potest, librum, cui titulus Augustinus Jansenij, esse hæreticum, & quinque propositiones ex illo excerptas Jansenij esse, & in sensu Jansenij damnatas.* In hac thesi agitur quidem de sola Pontificis infallibilitate, sed ex illa aperte sequitur, Concilium non esse supra Pontificem; si enim Papa etiam extra Concilium in rebus fidei errare & falli non potest, ergo nec corrigi, nec judicari à Concilio potest, & consequenter nec Concilio subji-
citur. Patres ergo Societatis, quamvis Parisijs essent, & Parisijs docerent, non crediderunt, mentem esse Universitatis Parisiensis, aut Ecclesiæ Gallicanæ, ut Concilium Pontifici præferatur; quis enim credat aut ignorasse illos Ecclesiæ Gallicanæ sententiam, aut contempsisse? nisi fortè dicas, aliam illorum temporum, aliam istorum conditionem esse; tunc enim fortiter contra Jansenium scribebatur, quia quid Jansenio aut placeret, aut displiceret, parum intererat: nunc verò aptari calamus debet Regio favori, oportetque Pontificis auctoritatem ex Principis gratia metiri. Alia quamplurima omitto, quæ sequenti Dissertatione prolixè dicentur.

Resp. Secundò. Sed ut dixi, parum mihi curæ est, quid modò Ecclesiæ Gallicana sentiat; quærimus quid olim senserit, quando videlicet illibata innocensque florebat, veritatis, non gratiæ anxia, nec ad Regis arbitrium suspensa. Eam pro nobis stetit, sequentia clarè ostendunt.

Nam *Primò* Anno CCCCXCVIII. mortuo Anastasio Pontifice Maximo delectus est Symmachus Romanæ Ecclesiæ Diaconus. At Festus è primis senatoribus corrupto pecunijs Clero, magnam ejus partem sibi adjunxerat, & suffragia pro Laurentio S. Prædixis Archipresbytero paraverat, eodè mque die Symma-
cho

cho opposuerat, emptâ auro electione. Creditum est, id datum à Festo Anastasij Imperatoris Eurychiani gratiæ, cui, cùm Constantinopoli Anastasij Pontificis Legatum ageret, pollicitus erat, se acturum, ut Roma Henotico subscriberet. Cùm ergo Schisma in Urbe flagraret, nec partium studia componi possent, itum ad Theodoricum Regem, qui pro (a) Symmacho, quippe pluribus votis electo sententiam dixit: nec id jure factum, sed necessitate ac meliorum desperatione, deque partium consensu. Festus iudicio victus ad fraudes & calumnias vertitur. Multa Symmacho flagitia imposita, præsertim adulterij, utque Pontificatu absolveretur, à Theodorico petitum. Is Episcopum destinavit, qui criminationes, causamque Symmachi examinaret, sed vociferante (b) Clero, id contra Canones fieri, nec ab alio judicari Pontificem, quam à S. Concilio posse, imò ne à Concilio quidem, nisi illud Pontifex convocasset; Symmachum rogat, Concilium indicat. Is Regi assensus Romam centum & quindecim Episcopos vocat, seque eorum iudicio spontè submittit. Audi acta Synodi Palmaris; sicut enim teste Anastasio in Honorio, Porticus Basilicæ S. Petri Palmaria dicebatur: *Memorati Pontifices (quos videlicet Theodoricus ad Synodum invitaverat) suggererunt Regi, ipsam Symmachum, qui dicebatur impetius, debuisse Synodum convocare, scientes, quia ejus Sedis primum Petri Apostoli est meritum, vel Principatus, nec antedictæ Sedis Antistitem minorum subjacuisse iudicio. Sed potentissimus Princeps ipsum quoque Papam in colligenda Synodo voluntatem suam demonstrasse significavit &c.* Sed cùm in Synodo nullus fieret disceptandi finis; Symmachus moræ & contentionum fessus, quamvis tertio vocatus negat, se amplius velle iudicio fisci, & minorum, quibus nullum in se jus esset, sententias experiri; nec Patres abnuerunt, quorum ad Regem scribentium hæc sunt verba: (c) *Nobis quid facere possimus, non remansit, nec invitum ad disceptationem nostram adducere possumus; nova res est, Pontificem Sedis istius apud nos audiri, nullum constat exemplum &c.* Inhorruit Gallia, ubi Reum Pontificem audijit, multòque magis ubi Concilium judicasse. Ergo somnium nomine ad Festum, Symmachumque

(a) Anastasius in Symmacho (b) V. Tom. 4. Concil. edit. Paris. & Maymb. de Schism. Occident. lib. 5. fol. 295. Cassiodor. in chron. anno 500.
(c) V. Tom. 4. Concil. edit. Paris. fol. 1330. & seqq.

que Romani Senatûs capita hæc Avitus Episcopus Viennensis scribit : (a) *Dum de causa Romana Ecclesia anxijnimis ac trepidi essemus, utpote nutare statum nostrum in laceffito vertice senientes, quos omnes una criminatio percusserat, si statum Principis obruisset. In Sacerdotibus ceteris potest, si quid forte nutaverit, reformari; at si Papa Urbis vocatur in dubium, Episcopatus jam videbitur non Episcopus vacillare. Sanctorum voce patet Pontificum dignitatem Sedis ejus sanctam toto Orbe Venerabilem, dum illis, quidquid fidelium est, ubique submititur, dum totius Orbis caput esse dignatur; de qua mihi videtur dictum per Prophetam: si hac humiliabitur, ad cujus confugietis auxilium, & ubi relinquitis gloriam vestram. Non facile datur intelligi, quâ vel ratione, vel lege ab inferioribus eminentior judicetur, quod Synodus ipsa venerabilis laudabili Constitutione prospiciens causam, quam (quod salva reverentiâ dictum sit) penè temerè susceperat inquirendam, divino potius servavit examini. En tibi Gallianæ Ecclesiæ sententiam doctrinâ ac pietate florentis, quippe sub tempora baptizati Clodovæi: Non posse Romanum Pontificem in dubium seu judicium vocari: Illi quidquid est fidelium, submitti, esse totius Orbis Caput, & temerè à Synodo judicari, sed Divino tantum examini servari. Ita Gallianæ Antistites ante mille centum & octoginta annos sensere. Nequè dicas, id tantum de Synodo particulari intelligendum esse, non verò de Synodo Oecumenica. Respondeo vanum esse hoc effugium, omnes enim rationes, sacræque auctoritates, quæ probant Pontificem particulari Synodo, probant etiam Oecumenicâ esse superiorem: & citati Patres Gallicani expressè fatentur, Romanum Pontificem Divino tantum examini servari; quod falsum esset, si Oecumenico Concilio subjaceret. Et ita, quod maximi momenti est, Ennodius sensit; is enim & Gallus erat, nec ignorare poterat mentem Ecclesiæ Gallicanæ, eodemque tempore vixit, quo Synodus agebatur, & pro Symmacho eloquentissimè scripsit, tantoque pretio apud Patres Synodi Romanæ Apologeticum fuit ab eo conscriptum, ut redigi voluerint inter acta Synodalia, & pro doctrina Synodali ab omnibus haberi. Audi acta ipsius Synodi: *Eo recitato libello, & ab omnibus consonâ voce comprobato sancta Synodus dixit: hæc futuris temporibus reserventur, atq; ab omnibus teneantur, & ab omnibus serventur: hic libellus integerrimè synodaliter ab omnibus teneatur, atque inter**

T 3

quarta

(a) S. Avitus Episc. Viennens. ep. 2. communi omnium Episcoporum Gallicanæ nomine apud Sirmond. in Ennod.

quarta & quinta Synodorum actiones interponatur, quia Synodali auctoritate conscriptus est, & roboratus. Ad qua omnes ter una voce responderunt, ut fiat rogatus. Jam verò cum tantæ sit auctoritatis Apologeticum Ennodij, audi quid ipse sentiat de Pontificis potestate nulli humano iudicio obnoxia: Aliorum hominum causas DEUS voluit homines terminare, sed Sedis istius Praesules suo sine quaestione reservavit arbitrio: voluit B. Petri successores Cælo tantum debere innocentiam. Dicat forsitan: omnium animarum talis erit in illa disceptatione conditio. Replicabo, uni dictum: Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam. Si ergo DEUS Romanos Pontifices suo soli arbitrio reservavit; si voluit Cælo tantum debere innocentiam, patet illos Oecumenico Concilio minimè subdi, alioquin falsum esset eos soli Divino arbitrio reservari, & Cælo tantum innocentiam debere. Id verò tam clarum est, ut ipse Maimburgus tum Ennodij, tum Antistitum Galliarum, quorum voces Avitus Viennensis calamo expresserat, testimonijs victus libro quarto de magno Schismate Occidentis fol. 307. in hæc verba proruperit: Par l'histoire meme de Symmachus il est tout evident, que le Concile de Rome, toute l'Eglise Gallicane, Ennodius & le Canons rapportez dans le Decret de Gratien avoient déjà décidé plus de neuf cens ans auparavant, que c'est à Dieu seul, qu'on doit réserver la connoissance, & le jugement des crimes, qu'on pourroit imputer aux Papes, & conséquemment, qu'il n'y a Personne, qui ait droit de les juger, ny de les déposer, si ce n'estoit, qu'ils fussent Heretiques, car il est certain, qu'en ce cas ils ne seroient plus Papes. Hoc est: Ex ipsa Symmachi Historia certissimum est, tam Concilium Romanum, quam Ecclesiam totam Gallicanam, Ennodium, Canonisque à Gratiano citatos jam ante nongentos annos decidisse, solius DEI iudicio cognitionem, sententiâque eorum criminum reservari, quæ Romanis Pontificibus imputantur; & proinde nulli mortalium fas esse sententiâ contra illos dicere, eisque Pontificatum abrogare, nisi forte hæresi tangerentur, tunc enim certum est, eos non Pontifices quidem esse. Hactenus Maimburgus cum adhuc innocenti calamo scriberet, nec præmijs capto, & hoc ipso exemplo utitur, ut ostendat: Non licuisse Concilio Constantiensi Joannem XXIII. Pontificatu exuere, idque Senatui Regium censuisse. Si ergo ex sententia Caroli VII. Galliarum Regis, ejusque senatus, ac etiam ipsius Maimburgi non licuit Oecumenico Concilio etiam tempore Schismatis, etiam in dubium Pontificem sententiâ ferre, quantum minus licebit in unicum, verum, indubiumque? Sed ut dixi, hæc Maimburgus scripsit

scripsit pace inter Pontificem, Regemque florente; ubi turbata est, animum ac sententiam mutavit, Regique accessit, non quod hujus causa melior, sed quia vicinior, potentiorque, sicque pretium ex propinquo paratius. Ergo sive Concilium Romanum, sive Gallicanam Ecclesiam, sive Ennodium & Maimburgum aequè Gallos interrogos; Papa omni Concilio superior.

Secundo. Facit pro hac nostra sententia egregium Ennodij Galli (qualem se saepe profiteretur) testimonium modò recensitum.

Tertio. Anno DCCC. Cùm Carolus Magnus Romæ ageret, & Leonem III. criminibus, quæ ab æmulis objectabantur, in Synodo purgari vellet, Antistites maximâ & præcipuâ parte Galli (ut testatur Anastasius in vita Leonis) in hæc verba exclamârunt: *Nos sedem Apostolicam, quæ est caput omnium Ecclesiarum, judicare non audemus. Nam ipsa nos omnes, ipsa à nemine judicatur, quemadmodum antiquitus mos fuit.* Ita Anastasius in vita Leonis. Si à nemine judicatur, ergo neque à Concilio Oecumenico; & nota ea verba: *Sicut antiquitus mos fuit.* Nostra ergo sententia jam dudum Antiquitati commendata fuit, nec uti falsò supponit Maimburgus, modò tyrocinium egressa.

Quarto. Anno circiter 1004. Ivo Carnotensis epist. 183. *Judicia Romana Ecclesia à nemine retractari possunt; & si quis aliquando hujus Ecclesie auctoritate prægravatum se sentiat, non debet in Ægyptum descendere propter auxilium, sed ab ipsa ad ipsam confugere, & inde expetere levamen, unde se conqueritur accepisse gravamen.* Si ergo *Judicia Romana Ecclesia à nemine retractari possunt; si ab Ecclesia prægravatus ad nullum alium recurrere, ergo Concilium non est supra Papam, alioquin hujus judicia retractari possent, & prægravatus à Pontifice, non ad hunc redire teneretur, sed posset ad Concilium provocare.*

Quinto. Anno circiter 1300. S. Thomas Aquinas, qui Parisijs didicit, docuitque, & quo Universitas Parisiensis neminem habuit doctrinâ & sanctitate majorem; is opusculo contra impugnantes Religionem capite 4. ita loquitur: *Papa habet immediatam jurisdictionem in omnes Christianos, quia Romana Ecclesia nullis Synodis constitutis ceteris Ecclesijs prelatâ est, sed Evangelicâ voce Domini & Salvatoris nostri primatum obtinuit, & illa, qua sancti Patres determinaverunt esse juris positivæ, sunt relicta sub dispositione Papæ, ut possit ea mutare vel dispensare secundum opportunitates temporum vel negotiorum. Sancti enim Patres in Concilijs congregati, nihil statuere possunt,*

possunt, nisi auctoritate Romani Pontificis interveniente, sine qua etiam nec Concilium congregari potest. Et Quæstione de Pot. a. 4. ad 3. Romanus Pontifex hoc sua auctoritate potest (hoc est, interpretari Symbolum) cujus auctoritate sola Synodus congregari potest, & à quo sententia Synodi confirmatur, & ad ipsam Synodo appellatur. Quæ omnia patent ex Gestis Chalcedonensis Synodi. Nec est necessarium, quòd ad ejus expositionem congregatur Universale Concilium; cum quandoque id fieri prohibeant belli dissidia, sicut in 7. Synodo id legitur, quòd Constantinus Imperator dixit, quòd propter imminetia bella Universalem Synodum congregare non potuit, sed tamen illi, qui convenerunt, quadam dubia in fide exorta sequentes sententiam Agathonis determinaverunt.

Sextò. Sanctus quoque Bonaventura Clarissimum Universitatis Parisiensis Lumen, & de quo Joannes Gerson ejusdem Universitatis Cancellarius verissimè dixit: (a) Nunquam talem Doctorem habuisse studium Parisiense: Hic, inquam, Seraphicus Doctor de Cœlesti Hierarchia p. 2. c. 1. Summus Pontifex, penes quem prima in terris residet auctoritas, non à Rege, non à Principe seculari, non ab homine judicatur, sed solum DEI judicio reservatur.

Septimò. Extollunt Moderni Galli Decreta Concilij Constantiensis, ac præsertim Patres Conventus Parisiensis, ut proinde hujus Concilij doctrina dici possit doctrina modernæ Ecclesiæ Gallicanæ: at Patres Concilij Constantiensis negant Concilium esse supra certum & indubitatum Pontificem, idque patet ex eo, quòd quoties potestatem Concilio in Pontificem tribuunt, toties clausulam taxativam & restrictivam apponunt, videlicet: *In his, quæ pertinent ad fidem & extirpationem dicti Schismatis; super præmissis, aut ad ea pertinentibus, pro Unione Ecclesiæ &c.* Planè hæ restrictiones aperte significant, in alijs casibus, quando videlicet nec Schisma est, nec dubius Papa, nullam esse Concilio potestatem; exceptio enim firmat regulam in contrarium, quemadmodum si Episcopus dicat: *Concedimus Petro facultatem audiendi missam in sacello domestico durante morbo;* hoc ipso innueret, morbo finito, facultatem quoque sublatam: Sicque Henricus Spondanus quamvis Gallus & Episcopus Apamiensis in Annalibus Ecclesiasticis intelligendum esse Concilium Constantiense disertè, multisque in locis profiteretur: præcipuè verò ad *Annum 1415. n. 54. & ad Annum 1418. n. 5.* cujus verba postea describemus. Sed

(a) Gerson de lib. Leg. confid. 5. p. 2.

Sed præsertim Concilium suam mentem expressit, quando die 11. Septembris Anno 1417. ante sessionem 40. post trium Obedientiarum Unionem, eum tres Nationes Italica, Hispanica, & Gallica vellent prius certum Pontificem eligi, quàm ad Decretum Reformationis procedi; Germanica verò contenderet præmittendam Reformationem, tandem acquievit Germanica tribus alijs nationibus, idque jure merito, quid enim magis ad Reformationem necessarium, quàm tolli Schisma, & reddi Ecclesiæ Unionem? Post quæ, subjungunt acta, (a) *suorum facta diverse forma Decreti ad hoc; ac tandem fuit dictum, quòd Papa electus ligari non poterat; ita habetur in 4. Manuscriptis Codicibus à doctissimo Schelstrato editis, relatisque in actis & Gestis Concilij Constantiensis.* Si Papa à Concilio ligari non potest; sequitur ergo Concilium non esse supra Pontificem, idèò enim adversarij Concilium Pontifici præponunt, ut ligari, judicarique à Concilio possit; at Concilium Constantiense negat id fieri posse. Eàdem die, mense, & anno in Protestatione à tribus Nationibus (quarum florentissima Natio Gallicana, ut ex actis patet) contra Germanicam edita, & communi nomine à Cardinali Pisano lecta, cujus initium: *Audite hæc omnes gentes, circa medium hæc habentur: Si ante dictam provisionem Ecclesia de Pastore, aut saltem modi electionis illius, suppositis hujus Concilij Decretis, quibus omnia jura circa electionem Summi Pontificis edita dicuntur esse suspensa, sequeretur Ecclesiam DEI esse sine Capite, & sine Lege, & Ecclesia in periculo remaneret, quia vix congregaretur indubitatum Concilium deficiente Capite, ad quod pertinet convocare.* Quomodò ergo Concilium est supra Papam, quando nequidem est Concilium, multòque minùs habet auctoritatem Conciliarem, deficiente Papà? Quomodò sustineri potest, auctoritatem Concilij esse immediatè à Christo, si ne Concilium quidem esse aut dici potest, Pontifice sublato, eisque auctoritatem non præstante? Quod si defectu Pontificij consensus Concilium evadit nullum, multò magis erit nullum, Papà expressè contradicente; plus enim est, positivè contradicere, quàm tantum non consentire. Rursus in Bulla Martini V. sacro approbante Concilio facta, quæ habetur sessione ultimâ, inter alias propositiones, quæ aliquem suspectum hæresis reddunt, etiam hæc ponitur: *Papa canonicè electus*

LI

non

(a) Schelstrat. in Actis & Gestis Concil. Constant. fol. 268.

non est successor Petri, nec habet in Ecclesia DEI supremam auctoritatem. Agnoscit ergo Concilium, supremam in Pontifice potestatem, atque supra non esset, si Concilio subjaceret; quemadmodum in statu Democratico, qualis erat Respublica Romana, & hodie Helvetica, nemo dicit supremam potestatem esse penes Consulem, sed penes Comitum Popularem. En tibi Concilium Constantiense, ipsamque Ecclesiam Gallicanam, præcipuam videlicet illius Concilij partem sententiæ nostræ subscribentem!

Oratio. Insigne Ecclesiæ Gallicanæ testimonium habemus in protestatione, quam ea ante Sessionem 40. Concilij Constantiensis contra Nationem Germanicam edidit, quodque modò antè retulimus.

Nond. Anno 1441, Carolus VII. Francorum Rex celebrato apud Biturigas Galliæ præfulum Conventu, missaque ad Eugenium IV. legatione, cujus Princeps Episcopus Meldensis, non solum Eugenium pro vero Pontifice agnovit, respuitque Decreram Basiliensiam, verum etiam Pontificis Romani supra Concilium auctoritatem palam testatus est; verba Meldensis Episcopi hæc sunt. *Nimio fervore resistendi ad hanc insaniam devenerunt (Basilienses videlicet) quod supremam potestatem in uno suppositio consistere denegant, sed eam in multitudine, qua citò in diversa scinditur, collocant, & sic pulcherrimam Ecclesiæ Monarchiam, qua Christianos hucusque tenuit in unitate fidei, in una professione Religionis Christianæ, in uno ritu sacramentorum, in una observantia mandatorum, in eisdem ceremonijs divini cultus, atque pacem & tranquillitatem asseruit, nunc abolere contendunt, nobilissimam Politiam, qua beatitudinem celestem habet pro fine, ad Democratiam vel Aristocratiam redigentes. Et hoc animaduertens præfatus Rex Christianissimus vehemènti dolore ingemiscit, ac remedia ubique perquirat, ac denique consulto Prelatorum &c. Observa, quæ Galli censuram nostram ab Adversariorum sententia distinguant; Adversariorum enim sententiam, quæ Concilium Pontifici præponit, insaniam vocant. Nostram verò, quæ Concilium Pontifici subdit, ac perfectam Ecclesiæ Monarchiam statuit; (a) Pulcherrimam Monarchiam, Unitatis, fidei, ac Religionis Christianæ, Obedientiæ, pacis, ac tranquillitatis Matrem appellant; quid poterat luculentius à Gallis dici? aut quis*

(a) Habetur tota Oratio Episcopi Meldensis apud Raynald. ad ann. 1441 ex Codice Vaticano 4177. descripta.

quis unquam sententiam nostram pulchrioribus encomijs, Adversariorum verò graviore censurâ notavit? Neque hæc solius Regis aut Episcopi Meldensis sensa fuere, sed ut in eadem Oratione habetur: *Ex Consilio Prælatorum, & aliorum multorum sapientum Regni sui, &c.* Hæc Gallus perorabat.

Decimò. Anno MDXIII. Ludovicus Galliæ Rex Legatos suos Cardinalem videlicet Sanseverinum, Claudium Seifellum electum Episcopum Massiliensem, ac Ludovicum Furbin ad Concilium Lateranense mittit, qui exhibitis Regijs litteris professi sunt: *Gallia Regem, Concilio Pisano ac omnibus in eo peractis renuntiare: Concilio verò Lateranensi tanquam Legitimo, unico, indubitato & Oecumenico adherere, & quam primum fieri poterit, effectu, ut aliqui Prælati & insignes viri nomine Ecclesiæ Gallicanæ cum sufficienti mandato submittantur, qui Concilio Lateranensi adhaereant & assistant, quemadmodum ceteræ Nationes.* Idemque Claudius Massiliensis Episcopus publicis instrumentis & litteris, (a) quas Concilio sequenti anno exhibuit, palam fecit, ostenditque: *Cabilonensem, Lexoviensem, Ambianensem, Engolismensem, & Laudunensem Episcopos, tum cum aliquot Doctoribus in Theologia, & utroque jure iter ad Pontificem sumptisse, ad renuntiandum Pisano Conventui, & adherendum Lateranensi Synodo.* In hoc autem Concilio, quod Galli pro verò & Oecumenico habuere, sessione 10. pronuntiatum est: *Solum Romanum Pontificem pro tempore existentem auctoritatem super omnia Concilia, plenamque potestatem habere Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum, idque ex sacrarum litterarum testimonio, dictis Sanctorum Patrum, sacrarumque Canonum Decretis constare, &c.* Et quamvis per modum Dogmatis definitum non fuerit, negari tamen haud potest, maximæ auctoritatis hanc doctrinam esse, utpote in Concilio Universali assertam, probatam, & cui nullus Episcoporum resistere est ausus.

Undecimò. Hanc ipsam veritatem agnovit, ac sæpè in suis professus est Henricus Spondanus Natione Gallus, dignitate Episcopus, doctrinâ eximius, parique pietate ac honorum contemptu, sicque adulationis expers, quam nemo gratis exercet. Is ad Annum 1415. n. 16. ubi agit de sessione 4. Concilij Constantiensis, ita loquitur: *Hoc Decretum sessionis 4. accipiendum est de tempore Schismatis, cum dubitaretur, quis verus esset Pontifex; de quo semel dicimus, cum apud diversos*

U 2 plu-

(a) V. acta Concilij sess. 8. & 9. Spondan. ad ann. 1514. n. 3.

plurisque ejus seculi auctores reperitur assertum, Concilium esse supra Pontificem, Papam subesse Ecclesiam, intellexisse omnes (si verba eorum diligenter expendantur) intelligendumque omnino esse, quando agitur de fide aut tempore Schismatis, quoniam si Papa forte fieret hereticus, desineret esse Papa, tempore vero Schismatis incertus est: Ecclesia autem nec unquam labi in heresim potest, nec ejus auctoritas est unquam incerta. Et ad annum 1418. n. 5. Quae ambigunt dicta fuerant de auctoritate Concilii supra Pontificem, & de potestate reformandi Ecclesiam, tam in Capite, quam in membris, ut sonare videntur, absolute sumptas nullo modo Martinus agnoscere, aut probare voluit, utpote contrarias existimatas & praxi antiquioris Ecclesiae, & collatae à Christo Domino Petro, ejusque successoribus auctoritatis potestatis, ipsiq; demum natura rei, quae Caput debet membra regere, non regi à membris, &c. Hæc Spondanus, cui utique nemo unquam imputabit, aut ignorasse illum Ecclesiae Gallicanae sententiam, aut ab ea descivisse.

Diodecimò. Ipse Maimburgus infestus ad eò Romanæ sedis, seu nondum adulatione corruptus, seu veritati cedens; id ipsum apertissime professus est in libro de Magno Schismate Occidentis lib. 5. fol. 307. ubi cum longâ oratione, & exemplo Symmachi Papae, quod supra retulimus, ac praesertim auctoritate Ecclesiae Gallicanae tunc temporis sanctitate ac doctrinâ eximia ostendisset: Pontificem Romanum nullius Synodi, sed solius DEI judicio subjacere, hæc tandem verba ex suo adjungit: Manifestum omnino est, exemplo Synodi Romanae, testimonio Ennodij, Ecclesia Gallicana, sacrorumque Canonum à Gratiano citatorum, jam supra nongentos annos decisum esse, soli DEO judicium reservari eorum criminum, quae Pontifici Romano imputantur, suorum nulli Mortalium fas esse Pontificem judicare, aut eum Pontificiâ dignitate exuere: solâ heresi exceptâ, quam si incurrat, certum est, illum nec dici, nec esse Pontificem posse. En tibi & Ecclesiae Gallicanae, & ipsius Maimburgi manifestam sententiam! quam si postea Maimburgus mutavit, non causâ hoc vitium, quae semper eadem est, sed animi fuit, indignatione in Pontificem, amore in Principem, & cupiditate praemiorum capti, aut si hæc omnia defuere, (nec enim mortuum judicaverim) eum societas aulae corrupti, ardorque non tam vera scribendi, quam grata & placitura. Miserum si tam brevi, fluxoque pretio calamum locavit, & tempori, non aeternitati scripsit. Plura dici possent, quibus Ecclesiam Gallicanam pro nobis stare palam fieret; sed id

cotâ

totâ Dissertatione quartâ ex professo, & luce meridianâ clariùs demonstrabitur.

III. *Opponit 14.* (a) Totum est nobilius parte, & corpus est nobilius membro, idque non tantum lumine naturali evidens est, sed etiam sancti Patres testantur: S. Augustinus de Baptismo: *Totum suis partibus optimè præponitur.* Et S. Hieronymus epistolâ ad Evagrium: *Major est auctoritas Orbis, quàm Urbis.* Atqui summus Pontifex cum sit caput, est etiam pars, & membrum Ecclesiæ, ergò Ecclesia & consequenter Concilium, quod Ecclesiam representat est nobilior, & superior Pontifice.

Resp. Si ita est, ergo & Synodus Diæcesana est supra Episcopum, & exercitus supra Ducem, & Capitulum supra Abbatem, quia Episcopus est Caput suæ Ecclesiæ, & Dux caput exercitûs, & Abbas caput Capituli, poteritque Synodus Episcopos deponere, exercitus Duces, Capitulum Abbates judicare, punire, ac etiam deponere; quæ si admittantur, quis non videt solvi omnem Ecclesiasticam, humanamque disciplinam? nam si semel hæc potestas subditis permittatur, sive sigillatim sive collectim sumptis, nunquam causâ deerit obtrectandi. Imò hoc Maymburgi Principium ejus potius sententiam destruit; quippe Capitis officium est, non solum singula ac separata membra gubernare, sed universum collectumque corpus: sicut & Belli Imperator non singulis tantum militibus, aut manipulis, sed Universo exercitui imperat, præscribitque quid agere, quid omittere oporteat; & tunc primum collabi imperium Romanum cæpit, quando exercitus deligendi, deponendique Imperatoris sibi jus vendicavit; tuncque florentissimum stetit, quando, ut sub Octaviano Augusto contigit, unus omnibus imperabat immuni ac securâ Majestate; quod si aliquando penes senatum, Romanum Imperium stetit, modicâ adhuc Republica id fuit; nam dilatâ, & Orbem complexâ nunquam bellis civilibus jactari desijt, donec summâ rerum unus potiretur: Idem dicas de Ecclesia toto Orbe diffusa, quæ toties turbata est, ac discordijs scissa, quoties Pontificis imperium aut respuit, aut excussit; testes Græcia, Anglia, Germania; nec ulla hæresis prodijt, quæ non simul, eodémque tempore DEO rebel-

U 3

lis,

(a) Maimburgus cap. 25. fol. 242.

lis & Pontifici fuerit : ipsa Concilia cùm imperare, non obsequi maluerunt, quantas in Ecclesia, & implacabiles tempestates concitarunt ? nec prius composita, quàm reddita Pontifici obedientiâ, idque in Pisano, & Basileenfi Concilijs palàm fuit ; ergo ut dixi, tam non potest pax in Ecclesia, & Concilijs esse, nisi Pontifici submittantur ; quàm in exercitu, nisi uni pareat Imperatori, seque regi patiarur ; aut in corpore, nisi à Capite sustentetur, motumque accipiat ; est ergo, ut dicebam, de ratione ac bono corporis, ut regatur à Capite, non ut regat, & idèd semper magis corpori consultum est ; ut quaecunq; caput habeat, etiam eg-
rum & infirmum, quàm nullum ; & pessimus is Medicus foret, quò deponi caput, & truncari iuberet, quo corpori mederetur ; Carnificis hæc remedia, non Medici sunt. Imò hoc ipso, quòd Ecclesia est præstantior, nobiliórque Pontifice Romano, non quidem iurisdictione & auctoritate, sed extensione ac sine, (cùm Papa sit propter Ecclesiam, & propter hanc magis, quàm propter Papam Christus sit incarnatus, ac Religionem, & Sacramenta instituerit, quemadmodùm & Rex est propter Populos, & Dux propter exercitum) oportuit Pontificem Ecclesie, & Concilijs præesse, ac imperare, cùm hæc ipsa superioritas Pontificis, & subiectio Ecclesie ac Conciliorum cedat in maximum bonum, utilitatem, pacem, ac perfectionem Ecclesie, quemadmodùm & Magister est propter Discipulos, & Dux propter exercitus, & Tutor Principis propter Principem, & idèd oportet Magistrum, Ducem ac Tutorem imperare, discipulos verò, exercitum, ac pupillum subesse, quia videlicet istorum interest, subesse potius regique, quàm imperare, nec aliud magis exercitui, Discipulis, pupillisque noceret, quàm si mallent imperare, quàm obsequi. Nec obstat, quòd ridiculè obijcit Maymburgus : *Aliam, videlicet, esse Regis Ducisque rationem, aliam Pontificis ; illos enim esse non tantum capita, sed etiam Dominos, & idèd imperare & præesse, non subijci, prohibente Christo Dominatum illis verbis : Reges Gentium dominantur eorum, vos autem non sic. Quasi verò ad solos Dominos pertineat imperare, & non etiam ad eos, qui licèt Domini non sint, jurisdictionem tamen & auctoritatem in alios habent ; num Dux à Principe bello præfectus Dominus est exercituum, quos ducit ? num Dominus Discipulorum est Magister ?*

Tu-

Tutor Pupilli, Medicus ægroti, Judex litigantium? & tamen hi omnes superiores sunt, imperantque, alij verò, qui forsan Domini sunt, obedire tenentur; sed Maimburgus non distinguit inter Dominum Jurisdictionis, & inter Dominum proprietatis; Pontifex non est *Dominus Proprietarius* Ecclesiæ, & ideo non potest pro lubitu de bonis seu temporalibus, seu spiritualibus Ecclesiæ dispo- nere; est tamen *Dominus Jurisdictionis*: nec Christus omnem Domi- natum in Ecclesia prohibet, sed tantum qualem *Reges Gentium* usur- pare solent, hoc est, cum fastu, pompa & ambitione conjunctum, Rursus prohibet Dominatum Proprietatis, & qui cedat in de- structionem Ecclesiæ, non verò Dominatum Jurisdictionis, & qui necessarius est ad ædificationem Ecclesiæ, qualis videlicet, Judici, Tutori, Medico, Pastori que competit, quem si ab Ecclesia tollas, quid intererit inter Ecclesiam, & Brasiliam? *At Ecclesia est totum, Pontifex est membrum Ecclesiæ, ergo Pontifex est infra Ecclesiam, & ab ista regi, & gubernari debet.* Hæc illatio tantum valet, quantum istæ: Caput est membrum corporis, & corpus est totum, ergo caput est infra corpus, & regi, gubernari, ac moveri à corpore debet; Dux belli est caput, & membrum exercitûs, ergò regi, judicari, puniri- que ab exercitu debet. Admitto Pontificem esse Caput, & mem- brum Ecclesiæ ac Concilij Oecumenici, sed nego propterea Ec- clesiæ ac Concilio subijci, nec enim est membrum qualecunque; sed membrum hierarchicum, ac principum totius motûs, ac Di- rectionis spiritualis, de cujus ratione est, ut moveat, & non ut mo- veatur; ut gubernet, non ut gubernetur, & hoc ipsum ad com- modum Ecclesiæ pertinet. Deinde Ecclesia ut opposita & sepa- rata à Pontifice, tam non est totum, quàm corpus à capite discin- dum non potest dici totum corpus; & exercitus ut oppositus ac separatus à suo Duce, non est totus & integer exercitus, sed optimâ sui parte minutus, ineptusque victoriæ, ac hosti obnoxius. Ex quot vitijs abundat Maimburgi argumentatio? supponit enim, omnem Dominatum in Ecclesia à Christo sublatum esse: nullam esse distinctionem inter Dominum Jurisdictionis & Proprietatis: eum tantum imperare & gubernare ac auctoritatem in, alios ha- bere, qui Dominus est: Concilium à Papa separatum, eique op- positum esse aut repræsentare totum, & integrum corpus Ecclesiæ.

& alia

& alia similia, quæ falsissima omnino sunt. Sicut & illud falsum, quod Concilium sit supra Papam, quia vacante sede, aut Pontifice dubio pertineat ad Concilium de Pontifice dubio sententiam ferre, ex quo colligit, Concilium esse supra Papam etiam certum; manifesta enim est disparitas, nam Papa dubius, cum lateat, nec missionem & commissionem suam ostendat, non est caput visibile Ecclesiæ, cum de illo non constet: nec tenetur Ecclesia ei obedire utpote Commissionem suam non probanti: & quamvis vacante sede decernere, & imperare Concilium possit, quia in hoc casu supremum est in Ecclesia tribunal (sicut capitulum vacante Sede Episcopali) neque possit in rebus fidei errare; cum deficiente Capite visibili à Capite invisibili, hoc est, Christo gubernetur; secus est, postquam Caput visibile electum est, tunc enim cessat immediatus Christi in Ecclesiam influxus, qui Ecclesiam suam non aliter vult gubernare, quam per vocem ac directionem Capitis visibilis: quemadmodum ferè quamdiu Populo Israelitico humanus cibus in deserto defuit, cælesti eum pavit: at ubi Chananaeam ingressis cibus humanus præstò fuit, cælestis defuit, aliter ergo DEUS Ecclesiam regit Capite visibili destitutam; aliter Capite visibili instructam, sicut aliter pavit Israël, cum humanus cibus defecerat, aliter cum abundabat; aliter Eliam in deserto, aliter in Civitate.

IV. *Opponit 15. (a) Testimonium Pij II. Summi Pontificis. Pius, inquit, II. cum adhuc Æneas Silvius vocaretur, ageretque Basileensis Concilij Secretarium, exemplo Doctorum Parisiensium omnem nervum intendit, ut defenderet majorem esse Concilij, quam Pontificis auctoritatem: at verò ubi Pontificatum obtinuit, ex rationibus, quas facile quisvis imaginari sibi potest, animum induxit, ut mundo palàm faceret, se ab ea sententia recessisse, quam olim utpote de meritis ac justitia causa optimè instructus ardentissimè defenderat. Id per Bullam fecit, in qua retractat, revocatque, quæ Basilea docuerat, & tamen in hac ipsa retractatione non potuit imperare sibi, quin manifesta veritati suffragium ferret, aperiretque utriusque sententia, & quam deferebat, & quam recens complectebatur, elogium. En ejus verba: tuebamur antiquam sententiam, ille (hoc est Cardinalis) novam defendebat: extollebamus Concilij Generalis auctoritatem, ille Apostolica Sedis potestatem magnoperè commendabat. En ingenuam Pij confessio-*
nem

(a) Maimb. cap. 25, fol. 258.

nem! factur sententiam, quæ Concilij partes tuetur, antiquam esse; eam verò quæ Pontificem præfert, novam recensque inventam. At verò id ipsum est, quod nobis probandum suscepimus; quippe id solum præsentis libro agimus, ut Lectoribus ostendamus, quanam hæc in re antiquitatis mens & sententia fuerit. Ergo postquam tam solenne & irrefragabile Pij II. testimonium pro causa nostra habemus; meritò, quod etiam in alijs articulis supr. recensitis observatum est, celebre illud Cælestini I. dictum usurpaverim: Desinat incesse Novitas Vetustatem. Hactenus Maimburgus, cujus verba ex Gallico ad amussim transtuli.

Resp. Duo complectitur Maimburgi objectio. Primum est, Pium postquam Pontificatum adeptus est, opinionem de Concilio mutasse, quam eò usque altè imbiberat, parique ardore defenderat; id denotant ea Maimburgi verba: *Mais quand luy meme fut devenu Pape, il crut par une raison, que l'on peut aisement deviner, qu'il devoit faire scavoir à tout le Monde, qu'il avoit changé de sentiment, & qu'il croit alors tout le contraire de ce, qu'il avoit soutenu auparavant.* Hoc est, Postquam ipse Pontificatum obtinuit, in animum induxit, toti Mundo palam facere, se mutasse sententiam, & tunc contraria illis sentire, quæ prius defenderat. Et infra: *C'est ce qu'il fit sollemment par une Bulle, dans la quale il se retracte, & en se retractant pour declarer, qu'il vouloit suivre une autre opinion, &c.* hoc est, Hoc ipsum solemniter vigore Pontificia Bulla executus est, in qua retractat priorem suam sententiam, & dum retractat, simul profitetur, se aliam opinionem amplecti velle. Et infra: *Ce Pape qui voulut bien changer d'avis, changeant de condition.* Hoc est: *Hic Papa volens sententiam mutare, cum mutavit conditionem.* Quæ omnia aperte significant, Pium tunc primum sententiam suam de auctoritate Concilij mutasse, cum mutavit statum, rerumque potitus est. Secundum est, quod Maimburgus in ea objectione asserit: *Pium in Bulla retractionis scripsisse, sententiam, quæ Concilium Pontifici præfert, antiquam esse, quæ verò Pontificem Concilio, novam, recentemque.* Cæterum hæc duo, quæ Maimburgus allegatà ad marginem Pij Pontificis Bullâ scribit, tam sunt à vero aliena, tamque compertæ falsitatis, & ipsi Bullæ, quam allegat, contraria, ut mirer non erubuisse adeò corruptis mercibus incautos fallere, eos præsertim, quibus Bullam legendi aut tempus, aut occasio deerat, aut saltem non esse veritum, tandem fallaciam observatum iri æterno Auctoris dedecore. Primum quod attinet, certum, & ex ipsa Bulla (a) manifestum est,

X

Pium

(a) Bulla Pij II. quæ in Bullario est 10. Anno 1463. S. 4.

Pium multò antè, quàm Pontificatu potiretur, sententiam mutasse; inò cum nondum sacris ordinibus initiatus est. Audi ipsam Bul- lam à Maimburgo productam, & malignà interpretatione corru- ptam. Dicent foriàsse aliqui, cum Pontificatu nobis hanc opinionem advenisse, & cum dignitate mutatam esse sententiam. Haud ità est, longè aliter aitum, Anno salutis primo & trigésimo supra mille simum quadringentesimum, cum Domi- nico Capranica, quem Martinus V. in secreto Cardinalium Consistorio creaverat, Eugenius IV. sprevor, Basileam petivimus. Julianus aderat Cardinalis S. Angeli: Is cum ceteris prestaret, audità Eugenij revocatione, presidentiam dimissi tanquàm Summo Pontifici vellet obedire; sed cum augeter indies, Eugenio vel invito Concilij presidentiam resumpsit, & auctoritatem Concilij mirum in mo- dum extollens, eminentiam prima sedis suppressere cepit, & cum esset facundis- mus, facile persuasit Auditoribus, quæ cupiebat. Nos qui ex patria juvenes, non ex Urbe illum migraveramus, & nova tunc primùm avis ex Senensi Gymasio evolaveramus, rudes & inexerti vera esse arbitrabamur cuncta, quæ dicebantur: nec putabamus mentiri alios, qui nesciremus ipsi mentiri, atque ut est innotuit homini, tetra & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium amare potui- mus, quem tot, tantisque testes indignum Pontificio culmine dicerent. Et infra: Al- versus Concilij dignitatem mutire aliquid crimen hæresis fuit: Una omnium vot Concilium Eugenio præferbat. De Sedis Apostolica præcellentia aut silentium, aut contemptus, Concilium Concilium cuncta sonabant. Didicimus ergo, quæ audivimus. Et infra: Et quamvis postea Julianus S. Angeli, & Johannes S. Petri Cardinales, quibus plurimum credebamus, ad Eugenium defecissent, quamquam paucissimi in fide Basileensi remansissent, nolimus tamen credere, existimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderent. Post pauca: Forè per id tempus (cum videl: Aneas in aula Friderici Imperatoris, qui neutri parti, hoc est, nec Eugenio, nec Concilio adhæreret) Julianus sancti Angeli Cardinalis ex Hungaria Viennam venit; cum eo sermonem pro veteri con- suetudine miscuimus; sæpè de rebus Basileensibus disputavimus; tuebamur antiquam sententiam, ille novam defendebat. Extollebamus Concilij Generalis auctoritatem, ille Apostolica Sedis potestatem magnoperè collaudabat, &c. Et pauld post: Ad extremum cum suis scriptis dictisque Cardinalem premeremus, vinceremúsque vehementer; subridens ille: Tu, inquit, Anea tabellis obfirmatis agis mecum, & quoniam aliquando sensimus ut dicis, idcirco & hodie idem putas debere sentire, & addictos priori sententia credis? cur non liceat omni tempore relicto falso verum amplecti? Tu qui errantem olim secutus es, cur non modo se- queris

queris recta monentem? &c. Et infra: *Hæserunt pectori nostro verba viri; quibus consideratis cecidit ab oculis nostris caligo, quæ velut aranearum tela verum cernere impediebat.* Erasmus adhuc penè Laici, quando ad Eugenij Obedientiam rediimus. Ex Basilea Clericali tantum caractere insigniti recessimus, nec unquam sacros induimus ordines, nisi post veritatem cognitam Basileensi cecitate relicta &c. Hactenus Pij Bulla, ex qua sequentia deducimus.

Primò. Pium II. non scripturæ, non Patrum, non Conciliorum auctoritate adductum esse, ut Basileensi sententiæ adhæreret, sed ut ipsemet fatetur, rerum ignorantia, inconsultâ juventute, calumnijs in Eugenium jactatis, societate & exemplis aliorum.

Secundò. Pium multò ante Pontificatum, imò penè adhuc Laicum mutasse sententiam, quam Basileæ conceperat de Concilij auctoritate; idque non Romæ, sed Viennæ in Austria, ubi veritatem ab illis edoctus est, qui Eugenium maximè impugnaverant. Quanta ergo Maimburgi aut ignorantia, ut causam suam quovis modo juraret, scribentis Pium mutasse cum Dignitate sententiam!

Tertiò. Illa Pij verba: *Tuebatur antiquam sententiam, ille novam defendebat. Extollebamus Concilij Generalis auctoritatem, ille Apostolica Sedis potestatem magnopere collaudabat.* Non eum habent sensum, quem Maimburgus illis affigit; quasi videlicet Pius crederet, sententiam, quæ Concilium Pontifici præfert, fuisse in Ecclesia jam antiquam, & ab antiquis Patribus, Conciliisque receptam: quæ verò Pontifici favet, novam, recentemque: non hic, inquam, eorum verborum sensus est, sed ut apertissimè ex verbis & contextu patet, iste: Pium, cum Cardinali S. Angeli Juliano antiquam, quam olim ipse Julianus Basileæ defenderat, pro Concilio opinionem, objiceret, & pro hac olim à Juliano assertâ opinione pugnaret; Julianum econtrâ antiquæ suæ opinionis pœnitentem, novam, quam pro Pontifice amplexus erat, conatum esse Pio persuadere: primò enim contra Pontificem Julianus Basileæ scripserat, dixeratque, multòsque perverterat, & hanc vocat *sententiam ejus antiquam*: postea pœnitens pro Pontifice steterat, & hanc vocat Pius *novam Juliani sententiam*. Id ita esse luce clarius est ex suprâ recitatis Bullæ verbis. Potuitne jam rogo indignius aliud facinus cogitari, quàm hoc Maimburgi, non erubescantis tam pudendis artibus Galliam decipere, ac veritati imponere? potuitne aliquid turpius facere Tiberius, Sejanus,

Machiavellus, aut quisquis veritati bellum indixit? ego nullum huic fallaciæ aut parem legi, aut fœdiorem: ignoscerem tamen necessitate peccanti; quippe non poterat defendi pessima causa, nisi pessimis artibus, nisi eam spontè suscepisset; quod verò sine flagitio fieri non potuit, non decuit velle. Cœterum tantum abfuit, Pium in ea Bulla retractatoria sententiam, quam nos defendimus, pro nova habuisse, ut eam potiùs antiquissimam, & antiquissimis Conciliorum, Patrùmque Decretis consentaneam fateatur; sic enim ad finem Bullæ loquitur: *Veneramur Constantiense Concilium, & cuncta quæ præcesserunt, à Romanis Pontificibus nostris Prædecessoribus approbata, inter quæ nullum unquam invenimus fuisse ratum, quod stante Romano indubitato Pontifice absque ipsius auctoritate convenerit, quia non est Corpus Ecclesiæ sine Capite, & omnis ex Capite defluit in membra potestas.* Si ergo nulla fuere Concilia, quæ pro ratis haberi potuerint, nisi post Summi Pontificis approbationem; & nulla est in Ecclesiâ potestas, quæ non defluerit à Capite; sequitur omnia Concilia à Pontifice indubitato pendere, sicque doctrinam & veritatem, quam modò tutamur, tam esse antiquam, quàm sunt ipsa Concilia, imò cum istis natam.

Opponit 16. (a) Ipsi Romani Pontifices, præsertim Gelafius, Cœlestinus I. Leo, Simplicius, Martinus, Gregorius Magnus, Joannes VIII. Eugenius III. apertè profitentur: se sacrorum Canonum, Conciliorumque Decretis subiectos esse; non posse terminos Patrum præterire; non contra statuta majorum agere; contra DEUM, & Canonum Sanctiones non posse supplicantium precibus acquiescere, Pontificibus regulas dominari, non Pontifices Regulis &c.

Resp. Ad hanc objectionem jam sæpè, & invictè responsum est. Loquuntur Pontifices de Concilijs non Acephalis, & à Pontifice Romano improbatis; sed de Concilijs confirmatis, approbatisque, de quibus nulla in præsentia quæstio est. Deinde alia est subiectio quoad vim *Directivam*, alia quoad vim *coactivam*: de hac in Concilio Constantiensi dictum est: *Papam electum ligari non posse*, ut suprà ostendimus. De *directiva* certum est, nullam inferri superioritatem; nam & Papa suis legibus, & suorum Antecessorum obligatur; non idèò tamen Papa aut sibi, aut suis Antecessoribus

(a) Maimb. ch. 20. fol. 204

foribus subjectus est; & ratio est, quia vis directiva non tam ex lege humana, quam divina, & naturali proficiscitur vitandi scandalii, se conformandi cum alijs Reipublicæ partibus, ac præsertim non provocandi subditos ad contemptum Legum, quod fieret Legislatore nullas Leges curante. Deinde multa dicimur non posse, quæ licet validè à nobis fiant, non tamen honestè, non licitè, non utiliter, hæc enim à Jure Civili, & Canonico inter impossibilia reputantur, & in hoc sensu celebrem illam sententiam pronuntiârunt Imperatores, videlicet: (a) *Dignam esse vocem Majestatis Regnantis, Legibus alligatum se Principem profiteri, & majus imperio esse, submittere legibus Principatum.* Et Paulus Jurisconsultus: *Legata Imperatorem vindicare in verecundum est, decet enim tantam Majestatem eas servare leges, quibus ipse solutus est.*

Et hîc Finis esto tertiæ Dissertationis.

X 3

DIS.

(a) L. digna vox ff. de Legibus. L. ex imperfecto. ff. de Legatis 3. V. Regalè Sacerdot. fol. 445. S. Thom. 1. 2. q. 96. a. 5. ad 3. Gratian. causa 25. q. 4.